

Nr 25

Utlåtande i anledning av motioner om ersättning för resa till jourapotek.

Andra lagutskottet har behandlat två till lagutskott hänvisade motioner, I: 140 av herr *Bengtson* samt II: 161 av herr *Magnusson* i Nennesholm.

I motionerna, vilka är likalydande, har hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning och förslag om ersättning för bestridande av kostnader för hämtning av läkemedel från jourapotek».

Gällande bestämmelser

Läkemedelsförmåner regleras i en särskild förordning vid sidan av — men med viss anknytning till — den allmänna försäkringen, nämligen *kungl. förordningen den 4 juni 1954 angående kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel*. Enligt denna förordning tillhandahålls läkemedel, varå recept utfärdats av läkare eller tandläkare, kostnadsfritt eller till nedsatt pris på apotek.

Kostnadsfria läkemedel skall utlämnas till den som är sjukförsäkrad enligt lagen om allmän försäkring och som lider av långvarig och allvarlig sjukdom, som Kungl. Maj:t förklarat vara av sådan art. Kungl. Maj:t bestämmer vilka läkemedel som vid varje sådan sjukdom får utlämnas kostnadsfritt. Förteckning över sjukdomar, vid vilka läkemedel tillhandahålls kostnadsfritt, samt de kostnadsfria läkemedlen finns i *kungörelsen den 4 juni 1954 med förteckning över kostnadsfria läkemedel*.

Rätt till prisnedsatta läkemedel tillkommer den som omfattas av sjukförsäkring enligt lagen om allmän försäkring eller här i riket är i allmän eller enskild tjänst. Vid inköp av läkemedel, som förskrivits av läkare eller tandläkare, sätts det fastställda priset för läkemedlet ned med hälften av det belopp, varmed priset överstiger det s. k. karensbeloppet fem kronor och hela det belopp, varmed priset överstiger tjugofem kronor. Karensbeloppet är anknutet till varje expeditionstillfälle.

Någon ersättning för resor i samband med inköp av läkemedel utges inte.

Motionerna

Motionärerna hävdar att starka skäl talar för att ersättning skall utgå för resor till jourapotek under icke affärstid och anför:

Möjligheterna att utan rätt betydande kostnader för den enskilde erhålla erforderliga läkemedel är emellertid små för patienter bosatta inom områden med stora avstånd mellan apoteken. Särskilt gäller detta inom vissa delar av landet under de tider då apoteken i allmänhet är stängda, d. v. s. efter ordinarie affärstid på vardagar, under lördagseftermiddagarna och under söndagsdygnet. Då finns endast de s. k. jourapoteken att tillgå. Av kostnadsskäl och av andra skäl har det inom stora områden av vårt land blivit allt längre mellan jourapoteken. Under icke affärstid finns på många håll läkemedel att tillgå endast på rätt betydande avstånd. Sålunda finns det i Småland exempel på läkarjourdistrikt, som omfattar fem provinsialläkardistrikt, som inte har ett jourapotek inom sitt område — och där det är 7 à 8 mil mellan jourapoteken.

Även om samhället går emellan och förbilligar själva läkemedlen, uppstår dryga kostnader för många för att få hem läkemedlen. Framför allt är detta ett stort problem för äldre och ensligt boende människor utan egna motorfordon som måste anlita andras tjänster.

Motionärerna gör vidare gällande att möjligheterna att snabbt få fram läkemedel via de kollektiva transportmedlen försämrats. De menar att ersättning bör utgå såväl då eget fordon begagnas som då annat transportmedel, t. ex. taxi, måste användas.

Utskottet

Läkemedelsförmånen som är knuten till sjukförsäkringen innebär att försäkrade får av läkare ordinerade läkemedel antingen kostnadsfritt eller rabatterade. Rabatteringen innebär att en försäkrad vid varje inköp av samtidigt förskrivna läkemedel får betala högst 15 kronor. Systemet bygger alltså på att den försäkrade redan vid inköpet tillgodogörs rabatten varefter uppgörelse sker mellan apotek och riksförsäkringsverket.

I förevarande motioner yrkas att Kungl. Maj:t skall framlägga förslag om ersättning för hämtningskostnader av läkemedel från jourapotek under icke normal affärstid. Motionärerna anser att det är berättigat med hänsyn till att avstånden till jourapoteken ofta är långa.

Utskottet vill inte förneka att i vissa bygder, speciellt i Norrland, på grund av stora avstånd finns problem när det gäller möjligheterna att snabbt få tillgång till läkemedel. Även om svårigheterna accentueras på tider då apoteken ej ha normalt öppethållande är problemet i princip detsamma även under andra tider på dygnet. Frågan om förbättring av distributionen av läkemedel prövas av läkemedelsförsörjningsutredningen som inom kort kan väntas avge ett betänkande. Att komplicera det nuvarande systemet för läkemedelsförmånen med en ersättningsform av det slag som motionärerna förordar kan inte komma i fråga utan starka skäl. Att generellt ersätta alla

resor till jourapotek, oavsett hur akut behovet av läkemedel är, kan inte anses motiverat. När det gäller de akuta sjukdomsfallen torde det mera sällan bli aktuellt med resor till apotek under jourtid, eftersom man kan räkna med att tillkallad läkare i regel medför läkemedel för det omedelbara behovet. Utskottet anser sig med hänvisning till det anförda inte kunna biträda motionsförslaget utan hemställer

att motionerna I: 140 och II: 161 inte föranleder någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 18 mars 1969

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herr Strand (s), fru Hamrin-Thorell (fp), herrar Lars Larsson (s), Dahlberg (s), Wanhainen (s)*, Österdahl (fp), Andreasson (cp) och Blomquist (m);

från a n d r a kammaren: fröken Sandell (s), herr Fredriksson (s)*, fru Skantz (s), herrar Larsson i Öskevik (cp)*, Jonsson i Mora (fp)*, Nilsson i Kalmar (s), Åkerlind (m) och fru Håvik (s).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.